

medailon | medailon

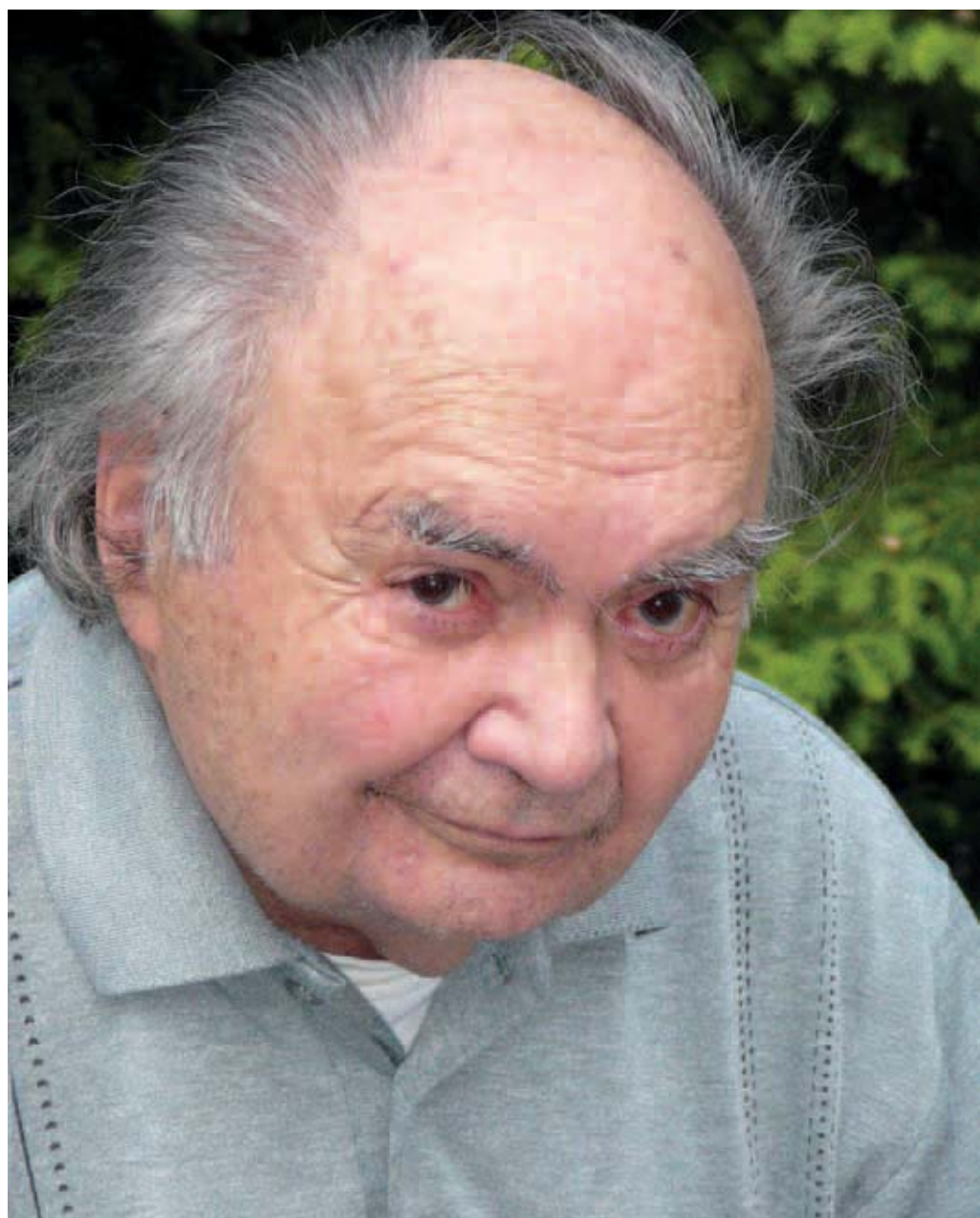
26. října minulého roku se doc. PhDr. Zbyněk Z. Stránský, bezesporu nejvýraznější postava české muzeologie 2. poloviny 20. století a člen redakční rady tohoto nového periodika dožil 85 let. Stal se během více jak padesátiletého působení v oboru, který de facto v průběhu let spoluvytvářel a v mnoha ohledech stál autorsky u mnoha mezníků disciplíny, celosvětově uznávaným odborníkem a jeho díla jsou, ať již jde o ta raná, ta z období největšího teoretického rozvoje muzeologie v 70. a 80. letech minulého století či o práce nového milénia, stále citována.

Stránský měl k nastoupení vědecké dráhy ty nejlepší předpoklady – vyrůstal v rodině s kulturním zájemem, věnoval se hudebním studiím, v letech 1946-1950 vystudoval pražskou Karlovu univerzitu a získal později tolik potřebné hluboké znalosti z oborů historie a filozofie. Na počátku druhé poloviny století vstupuje na muzejní půdu a získává množství praktických znalostí v různých muzeích (Český Brod, Muzeum Antonína Dvořáka v Praze, Poděbrady, Jihlava), které následně využívá coby metodik v rámci Jihomoravského kraje. Budeme-li pro zmíněné období hovořit o Stránském jako o muzejníkovi, pak na výsostnou půdu muzeologie vstupuje v Brně roku 1962.

O Zbyňku Z. Stránském, jeho vědecké a pedagogické práci již bylo napsáno několik přehledových statí (např. z pera Vladimíra Podborského či Jana Doláka) a je nesnadné najít nějakou novou cestu, nový klíč k analýze působení a díla oborově vpravdě všestranné osobnosti. Jednou z oblastí, ve které Stránský dosáhl uznání, byla i problematika muzeologické terminologie, kde nově v muzeologii aplikoval systematický přístup. Proč nezkusit postupovat obdobně a pokusit se vypracovat obsah jakéhosi Dictionarium „Stránský“ Museologicum? Mohl by snad vypadat takto:

text: Václav Rutar, foto: Jan Dolák

Zbyněk Zbyslav Stránský pětaosmdesátiletý

1. Stránský zakladatel, spoluzakladatel, navrhovatel

1. 1. Muzeologické oddělení při Moravském muzeu v Brně (1963)
1. 2. Katedra muzeologie FF UJEP při Moravském muzeu v Brně (1964, 1965)
1. 3. Celostátní kurzy konzervátorů (1968)
1. 4. Časopis Muzeologické sešity (1968, 1969)
1. 5. Mezinárodní letní škola muzeologie – ISSOM (1983, 1987)
1. 6. Obnovení Zvázu múzeí na Slovensku (1990)
1. 7. Katedra ekomuzeologie v Banské Štiavnici (1997)
1. 8. Union of museologists (1998)
1. 9. Další zakladatelské aktivity

2. Stránský a jeho kvalifikační práce

2. 1. Noetické základy muzikologie (1950, nepředloženo)
2. 2. Nejstarší hudební škola v Čechách (1962, promováný historik)
2. 3. Hudba na novodvorském zámku (1968, PhDr.)
2. 4. De muzeologie (1993, doc.)
2. 5. Muzeologie a archeologie (2001, předloženo, neobhajováno)

3. Stránský pedagog

3. 1. Katedra muzeologie Brno
 3. 1. 1. Řádné studium
 3. 1. 2. Postgraduální studium
 3. 1. 3. Kombinované studium
3. 2. Mezinárodní letní škola muzeologie – ISSOM
3. 3. Externí výuka
3. 4. Vedení a konzultace závěrečných prací
 3. 4. 1. Katedra muzeologie Brno
 3. 4. 2. Externí katedry doma i v zahraničí
3. 5. Výukové plány
 3. 5. 1. Katedra muzeologie Brno
 3. 5. 2. Mezinárodní letní škola muzeologie – ISSOM
 3. 5. 3. Katedra ekomuzeologie v Banské Štiavnici
 3. 5. 4. Nerealizované výukové plány

4. Stránský a jeho pojetí muzeologie

4. 1. Nově zaváděné či nově užívané termíny, charakterizující Stránského pojetí muzeologie
 4. 1. 1. Metamuzeologie
 4. 1. 2. Muzealita
 4. 1. 2. 1. Muzealita jako hodnota
 4. 1. 2. 2. Muzealita jako specifický vztah člověka ke skutečnosti
 4. 1. 3. Muzealizace
 4. 1. 4. Muzeálie
 4. 1. 5. Tezaurus
 4. 1. 6. Ekomuzeologie

5. Stránský a jeho publikační činnost

5. 1. Syntetické práce
 5. 1. 1. Úvod do muzeologie (1972)
 5. 1. 2. Úvod do studia muzeologie (1979)
 5. 1. 3. Úvod do studia muzeologie (pro ISSOM, 1995 – i francouzská a anglická verze)
 5. 1. 4. Úvod do studia muzeologie (2000)
 5. 1. 5. Základy štúdia muzeologie (2000, spolu s E. Stránskou)
 5. 1. 6. Archeologie a muzeologie (2005)
 5. 1. 7. Další (syntetizující) podtémata muzeologie)
5. 2. Články v domácích (československých) časopisech a sbornících
 5. 2. 1. Muzeologické sešity
 5. 2. 2. Muzejní a vlastivědná práce
 5. 2. 3. Časopis Moravského muzea v Brně
 5. 2. 4. Múzeum
 5. 2. 5. Museologica
 5. 2. 6. Příspěvky do sborníků
 5. 2. 7. Další
5. 3. Články v zahraničních časopisech a sbornících
5. 4. Publikační činnost v rámci ICOFOM
 5. 4. 1. Museological Working Papers
 5. 4. 2. ICOFOM Study Series
 5. 4. 3. Newsletter of museological terminology (CIDOC)
5. 5. Terminologická práce
 5. 5. 1. Dictionarium Museologicum
 5. 5. 2. Pojmoslovie literárnomoúzejnej komunikácie
 5. 5. 3. Hesláře v syntetických dílech

6. Stránský a jeho expoziční a výstavní projekty

6. 1. Projekty nových expozic v muzeích Středočeského kraje (50. léta)
6. 2. Brněnské výstavní projekty (Moravské muzeum, Univerzita J. E. Purkyně)
6. 3. Další

7. Brněnská muzeologická škola jako terminus technicus

7. 1. Zbyněk Zbyslav Stránský jako vůdčí osobnost brněnské muzeologie
7. 2. Ředitel Moravského muzea Jan Jelínek jako záštita a první vedoucí katedry
7. 3. Nejbližší spolupracovníci v počátcích – Vilém Hank a Zdeněk Vašíček
7. 4. Žáci
 7. 4. 1. Starší generace
 7. 4. 2. Mladší generace
 7. 4. 3. Nejmladší generace
7. 5. Budoucnost „brněnské muzeologické školy“

V sedmi tematických „koších“ bylo jistě mnohé opominuto. Jednotlivá hesla jistě vyžadují a umožňují hlubší rozpracování. Je však opravdu nutné dotvzovat rozbořením výše uvedených bodů význam a šíři záběru Stránského muzeologické práce? Není jasným signálem jeho významu to, že jde dnes jeho dílo citováno na mezinárodní muzeologické scéně i tuzemskými mnohdy prakticistně orientovanými muzeology? Pod čarou tohoto medailonu však pro lepší orientaci ve Stránského díle uvádím dva odkazy na shrnující články opatřené bibliografií.

Vážený pane docente,

do dalších let Vám přeji mnoho zdraví a sil k další tvůrčí práci, práci, která ovlivnila a nadále ovlivňuje úspěšné etablování muzeologie mezi vědní disciplíny.

Václav Rutar

DOLÁK, Jan – VAVŘÍKOVÁ, Jana. Muzeolog Z. Z. Stránský, Brno 2006, 62 s. ISBN 80-210-4139-0.

PODBORSKÝ, Vladimír. Výuka muzeologie na Masarykově univerzitě. In: Muzealizace v soudobé společnosti. Symposium s mezinárodní účastí při příležitosti životního jubilea tvůrce brněnské muzeologické školy Zbyňka Zbyslava Stránského, Praha 2008, s. 14-26. ISBN 978-80-86611-28-0.

(Bibliografii prací Z. Z. Stránského přináší sborník z brněnského symposia na stranách 203-223)